

Endelig er det en *fjerde betingelse*, at det heller ikke med rimelighed kunne forventes, at den pågældende part skulle have undgået eller overvundet hindringen eller dens følger. En part vil f.eks. ikke have pligt til at indgå særskilt overenskomst i en generel konflikt på arbejdsmarkedet for at kunne opfylde købet. På den anden side kan det i visse situationer kræves af en part, at han, når han bliver opmærksom på, at en hindring vil kunne opstå, bestræber sig på at undgå hindringen f.eks. ved at foretage foranstaltninger til opfyldelse, inden hindringen indtræffer. Parten vil f.eks. kunne aftale med modparten, at opfyldelse kan ske inden det aftalte tidspunkt. Den part, som kommer ud for hindringen, kan også forudsættes at skulle søge alternative opfyldelsesmuligheder f.eks. undersøge mulighederne for at skaffe varen fra en anden end den, som er omfattet af hindringen. Hvis f.eks. den transportmåde, som er forudsat i aftalen, ikke kan anvendes på grund af en hindring, kan den part, som har pligt til at sørge for transporten, eventuelt have pligt til at omlægge transporten, således at den kan ske på anden måde.

Stk. 2. indebærer en *skærpelse af bestemmelserne i stk. 1.* Hvis den part, hvis opfyldelse der er tale om, har givet en underleverandør eller en anden tredjemand til opgave helt eller delvist at opfylde aftalen, og der indtræder en hindring for den pågældende underleverandør, er den pågældende part kun fri for ansvar, hvis han kan godtgøre, at der har foreligget en sådan hindring, som er omfattet af stk. 1 både for så vidt angår underleverandøren og for så vidt angår den pågældende part selv. Hvis sælgeren f.eks. har påtaget sig at levere en maskine, som styres af et dataanlæg, som er bestilt fra en underleverandør, og underleverandøren ikke kan levere dataanlægget i tide, foreligger der kun en ansvarsfrihedsgrund for sælgeren, hvis både underleverandøren og sælgeren kan gøre gældende, at der foreligger en hindring, som er omfattet af stk. 1. Hvis der f.eks. indføres et forbud mod eksport af den pågældende type dataanlæg i det land, hvor underleverandøren har sit forretningssted, kan der foreligge en ansvarsfritagende hindring for underleverandøren, hvis han ikke kan levere anlægget fra et andet forretningssted. Underleverandørens hindring udgør alene en ansvarsfrihedsgrund for sælgeren, hvis sælgeren ikke kan skaffe anlægget fra et andet sted, efter at hindringen er opstået.

Stk. 2 gælder kun hindringer for personer, til hvem sælgeren helt eller delvist har overladt at opfylde købet. Hensigten er ikke, at bestemmelsen også skal gælde for leverancer til den pågældende part, hvis leverancerne ikke er forbundet med det pågældende køb. Hvis der f.eks. er tale om et afbrud i energitilførelsen til sælgerens fabrik, skal spørgsmålet om sæl-

gerens fritagelse for erstatningspligten alene bedømmes på grundlag af stk. 1. Det samme bør være tilfældet, hvis en hindring for sælgeren beror på den, som står for de løbende leverancer af råvarer til sælgeren, uden at leverancen specielt kan henføres til det pågældende køb. Afgrænsning mellem de to grupper kan imidlertid ofte være problematisk.

Efter *stk. 3* gælder ansvarsfritagelsen, så længe hindringen består. Bestemmelsen fastsætter, at ansvarsfritagelsen indtræder samtidig med, at hindringen opstår, og at den varer lige så længe hindringen varer. Bestemmelsen regulerer derimod ikke spørgsmålet om, hvorvidt parten overhovedet har pligt til at opfylde aftalen, når hindringen er ophørt.

I stk. 4 er der bestemmelser om en forpligtelse for den part, som er ramt af en hindring, til at underrette modparten om hindringen og dens indflydelse på mulighederne for at opfylde aftalen. Hvis der ikke gives eller sendes en meddelelse herom, således at den kommer frem til modparten, har den part, som er ramt af hindringen, pligt til at erstatte det tab, som kunne være undgået, hvis meddelelsen var kommet frem i tide.

Efter *stk. 5* medfører ansvarsfritagelsen alene fritagelse for erstatningsansvar. Den omstændighed, f.eks. at sælgeren fritages for erstatningsansvar, indebærer ikke, at køberens mister retten til at hæve købet, hvis sælgerens misligholdelse er væsentlig.

Købelovens grundlæggende regler om erstatning findes i §§ 23, 24, 30, 42 og 43. Efter købeloven er sælgerens ansvar forskelligt alt efter, om der er tale om køb af en bestemt genstand (species) eller en genstand bestemt efter art (genus). Ansvar for species-sælgeren er lempeligere end ansvar for genus-sælgeren, som er et objektivt ansvar, der formentlig er noget strengere end ansvar efter artikel 79.

Til artikel 80

Artikel 80 indeholder den selvfølgeligelige regel, at en part ikke kan påberåbe sig, at den anden part ikke har opfyldt sine forpligtelser, i det omfang denne manglende opfyldelse skyldes den pågældende parts egne handlinger eller undladelser. Hvis f.eks. sælgeren skal holde varen rede til afhentning, kan køberens naturligtvis ikke gøre gældende, at sælgeren er i forsinkelse, hvis den forsinkede levering skyldes, at køberens ikke har sørget for afhentning af varen.

Afsnit V

Virkningerne af aftalens ophævelse

Det fremgår af artiklerne 49 og 64, under hvilke betingelser henholdsvis køberens og sælgerens hæve købet. I artikel 72 behandles ophævelse ved ante-